A°. 1837. No. 8.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 19 Januarij.

FRANKFORT, den 15den Januarij.

De onverwachte ontvlugting van de zes studenten, die wegens het oproer van 3 April 1833 veroordeeld waren, maakt nog gedurig het onderwerp der gesprekken uit. De gevangenen waren door verscheiden schildwachten omringd, en nogtans gelukte het den knecht des stokbewaarders, zijne meerderen te verschalken en de vlugt mogelijk te maken. *Geiger* (zoo heet die knecht) had, kort voor de ontvlugting, op de wacht, nadat hij het eten in de onderscheidene gevangen-vertrekken gebragt had, het rapport gedaan, dat alles in behoorlijke orde was. Hij schijnt vervolgens zijnen mantel aan den muur van de wachtkamer gehangen te hebben, en bedaard heen gegaan te zijn, om de ontvlugting te bevorderen. Geen der sloten of grendels van de deuren dragen blijken van eenige geweldoefening, en tot heden heeft men, ondanks alle aangewende moeite, ook geen spoor van de ontvlugten kunnen ontdekken.

Het getal der in de gevangenis overgeblevene veroordeelden, wegens het oproer van 1833, is nu tot zes verminderd. Hiervan zijn er twee tot levenslange en vier tot tijdelijke tuchthuisstraf veroordeeld.

— Berigten uit Triest van den 5den dezer melden, dat het Engelsche fregat *Madagascar*, hetwelk Koning *Otto* het eerst naar Nauplia overbragt, nu sedert maanden ook weder gereed ligt om hunne Majesteiten den Koning en de Koningin van Griekenland aan boord te nemen, en naar hun rijk over te brengen. Dit fregat van 60 stukken is met 340 koppen bemand en op eene prachtige wijze ingerigt. Overal zijn kleine vertrekken aangebragt, om het gevolg van de Koningin te plaatsen. De Koningin zelve heeft drie rijk versierde vertrekken ter harer beschikking en daarbij eene eetzaal voor 36 personen.

— Berigten uit Napels, van den 3den dezer, melden, dat de Koning op nieuwjaarsdag, 's namiddags om drie uur, naar Triest is vertrokken. Zijn broeder, prins *Leopold*, gewezen onderkoning van Sicilië, vergezelt hem. Men spreekt er van, dat deze welligt met de zuster van prinses *Theresia* zal trouwen.

De Cholera neemt te Napels aanhoudend af. De Koningin-Moeder heeft zich in het klooster (*ai miracoli*) der wonderen begeven, om den heiligen ... boete doening te bewegen, de plaag waardoor Napels bezocht is, geheel af te wenden. Men gelooft echter, dat ook nog eene andere reden haar genoopt heeft, om gedurende eenigen tijd haar verblijf in een klooster te nemen.

ST. PETERSBURG, den 5den Januarij.

Zijne Koninklijke Hoogheid prins Albert van Pruissen, is den 2den dezer alhier aangekomen.

De admiraal graaf *van Heyden*, militaire Gouverneur van Reval, heeft de witte adelaars-orde ontvangen.

LONDEN, den 14den Januarij.

Bij gelegenheid der inhuldiging van sir *R. Peel* op Woensdag middag als lord rector van de universiteit te Glasgow, is door dat hoofd der behoudende partij in het huis der gemeenten eene rede van ongeveer vijf kwartiers gehouden, welke door de gezamenlijk aanwezig zijnde leden dier universiteit en een groot aantal andere toegevloeide personen van aanzien uit de omliggende plaatsen met luide toejuichingen aangehoord en ontvangen is. Twee dagen later (gisteren) zou het groote gastmaal plaats vinden, hetwelk door de leden van de universiteit van Glasgow en een afgevaardigde van de voornaamste ingezetenen dier stad, ter eere van Sir *R. Peel* zou gegeven worden. Van Lanark en andere plaatsen is meergenoemd parlementslid, ten bewijze van achting en toegenegenheid, het burgerregt geschonken.

Naar alle waarschijnlijkheid zal dezer dagen, bij de verkiezingen van een parlementslid voor de burg Evesham, ook de behoudende op de ministeriele partij zegevieren.

De vrijwillig gedane bijdragen, ter oprigting van een standbeeld voor den hertog *van Wellington* ten einde aan dien staatsman een openlijk bewijs van hoogachting van wege een aantal van Londens inwoners te geven, beloopen, reeds tusschen de zeven en acht duizend p. st.

De geregelde gemeenschap tusschen deze hoofdstad en overige voorname steden van Engeland is eindelijk, ten gevolge van het wegruimen der ontzettende sneeuwmassa op de publieke wegen, hersteld.

Het daarstellen van een geregelde paketvaart in de Groote Stille Zuidzee, welke maandelijks de reis tusschen Panama en Valparaiso doen en tevens de tusschen-havens Guayaquil, Lima, Arica, Cobiapo enz. aandoen zou, heeft dezer dagen hoofdzakelijk de aandacht van den handelstand dezer hoofdstad bezig gehouden, en wel om reden dat, naar men voorloopig berekent, de gemeenschap tusschen Engeland en deszelfs West-Indische bezittingen met de onderscheidene havens der Zuidzee, over de landengte van Panama, in de helft van den tijd zal kunnen bewerkstelligd worden, die vereischt wordt langs den gewonen weg om Kaap Hoorn.

PARIJS, den 14den Januarij.

In de vijfde zitting van het hof van assises te Straatsburg (op den 11den Januarij) is de prefekt van den Nederrijn, de heer *Choppin d'Arnouville*, als getuige verhoord. Hij zeide:

Den 29sten 's avonds om vijf uur kwam ik van eene toer in den omtrek terug. Den 30sten 's morgens om half zeven uur, hoorde ik aan de deur mijner slaapkamer een sterk geraas; terstond daarop drongen 25 artilleristen, met eenen kapitein van den generalen staf aan het hoofd, in mijne kamer; zij hadden den sabel uitgetrokken en omringden mijn bed. De bevelhebber van deze kleine troep zeide mij: Ik kom u uit naam van *Napoleon II* in hechtenis nemen. Ik protesteerde sterk tegen eene dergelijke in hechtenisneming, aanmerkende, dat ik hunnen Keizer niet kende en mij aan zijne bevelen niet kon onderwerpen; daar men echter volhield en alle tegenstand van mijnen kant nutteloos was, besloot ik op te staan. Ik kleedde mij langzaam aan, hetwelk ongeveer 20 of 25 minuten duurde, waarop ik naar een venstergewelf de wijk nam. Men trok er mij uit, en ik besloot, daar mij geen ander middel om tegen eene zoo willekeurige gevangenneming te protesteren overbleef, met geweld wederstand te bieden. Daarop grepen mij twee man bij de armen en sleepten mij weg, niet zonder moeite echter, daar ik mij aan elk stuk huisraad, aan de deuren en aan de leuning van den trap vasthield. Twee hunner trokken mij bij de armen en vier stieten mij van achteren voorwaarts. Zij hadden mij gezegd, dat zij mij op last van den kolonel *Vaudrey* in hechtenis namen, en toen ik onderweg den soldaten de gansche nietswaardigheid van hunne verraderij voorhield, antwoordden zij, dat zij op last van den kolonel handelden. In de wijk van Austerlitz aangekomen, wilden zij mij in een hof plaatsen, doch er kwam zulk eene verpeste lucht uit, dat ik weigerde er in te gaan; men bragt mij nu naar de eerste verdieping, in de zaal van discipline der onderofficieren, zoo als ik geloof. Men sloot mij daar met eenen onderofficier op en plaatste een schildwacht voor de deur. Ik sprak eenige woorden tot den soldaat, die mij bewaakte, welk regt men mij herwaarts gebragt had, en beduidde hem, toen men mij weder van bevelen van den kolonel *Vaudry* en ook van den generaal *Voirol* sprak, dat zij een onbezonnen vergrijp pleegden.

Daar het venster van deze kamer op het plein der kazerne uitzag, kon ik waarnemen, wat daar omging. Spoedig bespeurde ik, dat er een adjudant-majoor bij mijne deur voorbij ging; ik liet hem roepen, en hij kwam terstond bij mij; hij stelde mij gerust en zeide, dat ik spoedig in vrijheid zou gesteld worden. Daarna kwamen er eenige officieren, en beloofden mij spoedig in vrijheid te zullen stellen; ik antwoordde: maar waarom niet dadelijk? De kapitein *Menard* zeide: geef mij den arm, wij zullen u naar de prefecture terug brengen. Deze heeren bragten mij werkelijk weder naar mijn hotel, en ik begaf mij terstond naar de militaire divisie, om te zien of ik ergens van dienst kon zijn. De generaal *Voirol* was er niet, en ik keerde toen weder naar mijn kabinet; het was 's morgens om acht uur.

In dezelfde zitting is ook de generaal *Voirol* verhoord. Deze zeide hoofdzakelijk het volgende: Den 30sten October kwam mijn koetsier mij zeggen, dat de kolonel *Vaudrey* aan het hoofd van zijn regiment op straat was en leve *Napoleon II*, riep; dat mijn hotel van kanoniers omsingeld was. Mijn schildwacht werd weggenomen. Spoedig kwamen eenige officieren bij mij boven, en ik zag op straat een groep officieren, in wier midden zich de kolonel *Vaudrey* bevond. Kort daarop zeide een jongman, die eene uniform even als die des Keizers droeg, tot mij: Erkent gij in mij den Keizer of Koning der Franschen — dat weet ik niet regt —; ik wees zijnen voorslag van den hand. De kolonel *Vaudrey* zeide tot mij: het garnizoen is ons. Het behoort u niet toe, antwoordde ik hem. Het is getrouw aan zijnen pligt en zal dien weten te vervullen. Doch ik stel u verantwoordelijk voor het gedrag der soldaten. Ik geloof niet, dat hij mij een woord antwoordde. Naauwelijks was ik aangekleed, of de kapitein *Francqueville* kwam en zeide mij: de voorkamer is vol soldaten, die door den als generaal gekleeden kommandant *Parquin* aangevoerd worden. Gij zoudt u aan groot gevaar bloot stellen, als gij u vertoondet. Ik vertoonde mij evenwel; de kommandant *Parquin* zeide mij: gij zijt niets meer! ik antwoordde zoo als het mijn pligt gebood. Ik gelastte den soldaten, den kommandant *Parquin* in hechtenis te nemen. Ik dacht, zij zouden gehoorzamen; maar het geroep van *leve de Keizer!* vuurde hen weder aan, en de kommandant *Parquin* stiet mij ter zijde, en ik bevond mij onder den anderen

kant van de deur, welke hij sloot, den sleutel bij zich stekende. Ik wierp mij ten tweeden male onder de soldaten. Twee artillerie-officieren deden met de zamenzweerders mede. Mijn voornemen was, om het zwaard te trekken en mijne tegenstanders daarmede te doorboren. *Parquin* wilde zijnen sabel trekken en ik zeide tot hem: steek uwen sabel weder in de schede. Er ontstond eene worstelstrijd. Het gelukte mij midden door de kanonniers te dringen. Ik bereikte den hoofdtrap. Met voornemen om mij aan het hoofd der soldaten te plaatsen, begaf ik mij naar de mairie, waar ik gedurende tien minuten bleef. Mijne paarden werden mij gebragt, ik steeg op een derzelven en reed naar de wijk van het derde regiment artillerie, waar veel geestdrift voor den Koning der Franschen werd aan den dag gelegd. Ik begaf mij naar de citadel, stelde mij aan het hoofd der troepen; doch toen wij aankwamen, vernam ik, dat de Prins reeds in hechtenis was genomen.

— De kamer der afgevaardigden is tegenwoordig bezig met de beraadslaging van het adres, in antwoord op de troonrede. De punten, waarover voornamelijk gehandeld is, betreffen Zwitserland en Spanje. Omtrent Zwitserland heeft men willen weten, of de beruchte *Conseil* waarvan men de uitlevering heeft geëischt, werkelijk een spion van de Fransche politie was. De tegenwoordige ministers, behalve den heer *Gasparin* konden verklaren daarvan niets te weten, en hebben dit ook werkelijk gedaan. De heer *Gasparin*, heeft aangemerkt, dat hij, in der tijd slechts onder-secretaris van staat geweest zijnde, zich daarover niet kon uitlaten. De heer *Thiers*, in der tijd raadspresident, zeide van die geschiedenis niets te weten. Doch heden is aan de vergadering voorgelezen een brief van den heer *Montalivet*, gewezen minister van binnenlandsche zaken, meldende, dat hij verantwoordelijk is voor al de daden van het ministerie van binnenlandsche zaken in den bedoelden tijd; dat er geene daad van zijn bewind is geweest, of zij had 's lands wezenlijke belangen, deszelfs eer en de veiligheid van 's Konings persoon ten doel, en dat hij zich niet verder meende te moeten uitlaten. Daarmede heeft men genoegen genomen. Ten aanzien van Spanje heeft de gewezen minister *Thiers* breedvoerig uitgelegd, waarom hij voor eene gewapende tusschenkomst van Frankrijk ten behoeve van de Koningin of de constitutionele orde van zaken was. — De oppositie heeft wijders, zonder dat er over beraadslaagd is, maar bij stemming met 189 tegen 181 verkregen, dat bij het adres weder aan de Poolsche nationaliteit is gedacht, welke daarbij wordt genoemd eene der bij de traktaten gewaarborgde regten, welke door Frankrijk steeds in den eersten rang zullen geplaatst worden.

'sGRAVENHAGE, den 17den Januarij.

Gisteren avond heeft er een thé dansant bij Z. K. H. prins *Frederik* plaats gehad.

— Dezer dagen is alhier aangekomen, en in het logement den Ouden Doelen afgestapt, baron *van Goltstein*, minister-resident van de Nederlanden bij de Hanze-steden.

— Den 14den dezer is alhier overleden de Wel Edele Gestrenge Heer Mr. *Jacob Arnold Drieling*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, referendaris der eerste klasse van den Raad van State en lid van verschillende geleerde genootschappen.

— Het in No. 153 der Arnhemsche Courant, van 1836, verschenen artikel, over het *Nepotismus* en *Provincialismus*, heeft tot een antwoord uitgelokt, voorkomende in het *Handelsblad* van Woensdag 11 Januarij, hetwelk besloten werd met deze woorden: « zijnde wij bereid, om den schrijver van het artikel in de *Arnhemsche Courant* in het aangezigt te herhalen, dat hij een eervergeten lasteraar is, en zulks op de wijze, die onder fatsoenlijke lieden in gebruik is, durven volhouden; en dat hij daartoe slechts, door middel van deze Courant, tijd en plaats van bijeenkomst hebbe te bepalen." Daarop is in het *Handelsblad* van den 13den dezer, geantwoord: De schrijver van het artikel *Nepotismus* en *Provincialismus*, beantwoordt bij dezen den hem onbekenden schrijver van het daartegen geplaatste artikel, in het *Algemeene Handelsblad*, in dato 11 Januarij l. l., en verklaart zich op den 16 Januarij aanstaande, des morgens ten $7\frac{1}{2}$ uur met twee G. . . te zullen bevinden in het Paviljoen in het Bosch. P. of D. zijn onverschillig." Dienvolgens had zich gisteren morgen een aantal personen naar gemeld Paviljoen begeven, om van het daar voorvallende getuige te zijn, doch met genoegen kan men melden, dat er geene der beide partijen zich heeft voorgedaan, en dat, hoezeer het wel mogelijk is, dat zij zich onder de menigte hebben bevonden, het echter geenszins tot eenige verklaring is gekomen, zoo dat de tusschenkomst der politie, om des noods de partijen te scheiden, alhoewel zij een waakzaam oog hield, gelukkig overbodig geweest is.

BREDA, den 16den Januarij.

Den 9den dezer is alhier overleden *Johannes Hendriks*, in den ouderdom van ruim 107 jaren, geboren te Hoevelaken, in Gelderland. Tot het laatste zijns levens, is hij bij zijn volle verstand geweest, en had een uitermate sterk ligchaamsgestel, zag nog tamelijk wel en was nog zeer goed ter been. Hij kon zijn maaltijd tegen een jong en gezond mensch aan nuttigen en was volgens zijn zeggen nooit ziek geweest. Tot het uiterste was hij gezond van harte, doch, zoo het [illegible] uitgeleefd. Sedert vele jaren was hij weduwenaar, heeft altijd zijn brood als kramer gewonnen, en heeft alle zijne kinderen en kindskinderen overleefd.

UTRECHT, den 16 Januarij.

Op den 1sten. dezer waren aan onze Hoogeschool aanwezig 523 studenten, te weten 67 in de geneeskunde, 143 in de letteren, 70 in de natuurlijke wijsbegeerte, 127 in de godgeleerdheid en 116 in de regtsgeleerdheid.

AMSTERDAM, den 17den Januarij.

Beurs van den 16 Januarij.

Fluctuatiën der prijzen.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. Eenige weinige partijtjes $2\frac{1}{2}$ pCt. zijn in het begin à $54\frac{3}{4}$, later à $54\frac{1}{16}$ afgegeven; 5 pCt. $101\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$, bij zeer geringen omzet; kansbiljetten $23\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$ enkele partijen verhandeld; van 4 pCt. syndicaat is iets à $94\frac{7}{8}$ en $\frac{15}{16}$, en van $3\frac{1}{2}$ pCt. à 78, $\frac{5}{8}$ en $\frac{3}{4}$ afgegeven; de afrekening van oude aandeelen handelmaatschappij heeft in dit effekt nog eenige beweging gebragt; 182, $183\frac{1}{2}$ en $183\frac{3}{4}$ was de laatste prijs.

Spanje. Door gebrek aan nieuwstijdingen, uit het Schiereiland, heeft de handel in Spaansche schuldbrieven eenigzins van levendigheid verloren; en doordien Ardoins aan vreemde beurzen achteruit gegaan zijn, waren dezelve ook hier flaauwer: aanvankelijk reeds 25, later $24\frac{7}{8}$ gebleven, bij weinige affaires; onbepaalde stukken zijn à $24\frac{5}{8}$ en $\frac{3}{4}$ gedaan; Passive $7\frac{7}{8}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$; Fransche uitgestelde $9\frac{3}{8}$, $9\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$ gedaan.

In Russische en Oostenrijksche fondsen bepaalt zich de omzet alleen tot geldbelegging, en heerscht daarin volstrekt geene speculatie; oude Russen $108\frac{7}{8}$ à 109; nieuwe 104 à $\frac{1}{4}$; Russen van 1831 en 1833 $95\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$ gedaan.

Oostenrijksche 5 pCt. metalliek $100\frac{3}{4}$; dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $54\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$.

De Zuid-Amerikaansche fondsen waren te Londen gestegen op de hoop dat uit dezen landen eenige gunstigere voorwaarden omtrent de achterstallige renten komen zoude; daar zich intusschen deze hoop nog niet verwezenlijkt heeft, zijn ook voornoemde effecten te Londen eenigzins achteruitgegaan; aan onze beurs houden zich intusschen deze effecten goed staande; *Columbia* is van $20\frac{5}{8}$ tot $20\frac{3}{4}$ ex dividend opgekomen; coupons $4\frac{1}{4}$; Peru $14\frac{1}{2}$, $14\frac{3}{4}$ gebleven; met Grieken stil, echter goed prijs houdend, enkele Blaauwe $24\frac{1}{2}$, 24; onbepaalde stukken $22\frac{1}{2}$, 22.

Beurs van den 17 Januarij.

Wij hebben heden geene nadere tijdingen uit Spanje ontvangen; de handel was daardoor in Spaansche fondsen niet noemenswaardig. Ook aan Binnenlandsche hebben weinig gevarieerd, echter was de geest over het algemeen iets flaauwer.

Fluctuatiën der prijzen.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $54\frac{1}{8}$, 54, $53\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$ gebleven; 5 pCt. $101\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$ gedaan; kansbiljetten zijn van $23\frac{3}{4}$ tot 23 achteruitgegaan en $23\frac{1}{8}$ gebleven; 4 pCt. syndicaat $94\frac{5}{8}$, $\frac{21}{32}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $78\frac{5}{8}$ gedaan; oude aandeelen handelmaatschappij op den rescontre van Maart zijn à $184\frac{1}{4}$, $185\frac{1}{4}$ gedaan en $184\frac{3}{4}$ gebleven.

Spanje. Ardoins $24\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, 25; onbepaalde stukken $24\frac{3}{4}$; Passive $7\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$; Fransche uitgestelde $9\frac{3}{8}$ enkele posten afgegeven.

Columbia. $20\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$; Peru $14\frac{1}{2}$; Grieken $23\frac{3}{4}$.

Mengelwerk.

Onze Finantieel-ministerieele Vacature.

Zoo als het, bij het openvallen van hooge staatsposten, hetzij door verzocht en bekomen ontslag, hetzij door overlijden, veroorzaakt, gewoonlijk gaat, dat namelijk het meerderdeel der in de kabinetsgeheimen oningewijden zich uitput in gissingen, wie de nieuwe gunsteling zijn zal, tot wien 's Vorsten keuze zich uitsluitend zal bepalen; terwijl ettelijken, die zich als heimelijk ingewijden voordoen, ons in zulke omstandigheden niet zelden eene candidaten-lijst voorhouden, aan wier echtheid niemand meent te kunnen twijfelen: zoo gaat het ook, of liever zoo ging het aanvankelijk sedert het overlijden van onzen Finantie-minister VAN TETS VAN GOUDRIAAN. Nog naauwelijks had hij den laatsten adem uitgeblazen, of men doodverwde reeds dezen en genen, bij het finantie-wezen als hoogst bekwaam bekenden aspirant, en eindelijk zelfs met het vermelden der namen van drie candidaten, op een van welke de vorstelijke keuze onvermijdelijk zou moeten vallen. Die opgegeven namen gingen nu ook van mond tot mond, en dit rondgaan gaf in menigen besloten kring aanleiding tot beoordeeling, wie van hen op het beheer van 's lands bodemlooze schatkist de meeste aanspraak, de meeste geschiktheid kon geacht worden te bezitten.

Voor den dieper doordenkenden ging echter al spoedig een geheel ander licht op, hetwelk wij meenen hoofdzakelijk hierin te bestaan:

Het gouvernement heeft deszelfs laatst aan de Kamers ingediende budget, na eenige gemaakte bedenkingen, gelijk zulks jaarlijks genoegzaam in denzelfden geest plaats vindt, bij meerderheid van stemmen goedgekeurd en aangenomen gezien; de loop van het finantieel-administratief beheer kan derhalve gedurende het ingetreden dienstjaar ongehinderd voortgaan, zonder dat de beide Kamers daarin eenige de minste verandering kunnen te weeg brengen; de geraamde ontvang-

stemmen toegekende uitgaven zijn bepaald, er is dus niets meer noodig dan het in beweging houden der finantieele machine, waartoe, van het ministeriele generale secretariaat, tot aan het bureau van den gering sten commies, de noodige ambtenaren overvloedig voorhanden zijn. Bovendien gevoelt het gouvernement, door eene veeljarige ervaring geleerd, hoogstwaarschijnlijk weinig behoefte meer aan iemand, die finantieele plannen kan daarstellen, en eenig en alleen behoefte aan zoodanigen staatsbeambte, die uitsluitende bekwaamheid bezit, om de voorgedragen ontwerpen van wet schriftelijk, of, dat nog meer zegt, mondeling, op de welsprekendste wijze te kunnen verdedigen en tot derzelver aanneming, de stemgeregtigden te overreden.

„Dit hoofdvereischte bezat, blijkens de ondervinding, de overledene minister in den volsten zin. Zijne welbespraakte tong, gepaard met eene sierlijke voordragt en bevallige wijze van overreden, waren toch wel voorzeker, herhaalde malen, de veelafdoende middelen, om de anders voor zoo veel grondige bedenkingen vatbare finantieele wetsontwerpen eene meerderheid van stemmen te doen erlangen.

„Zonder derhalve aan de proefondervindelijke bekwaamheden der aanvankelijk bekend gemaakte kandidaten eenigzins te kort te doen, verdient het, onzes inziens, wel eenig geloof, dat, bij de keuze van eenen ministerieëlen plaatsvervanger, behalve op finantieel doorzigt ook vooral op uiterlijke en zaakkundige welsprekendheid zal worden gelet, en de benoeming van zoodanigen ministerieëlen plaatsvervanger geenszins bij overhaasting, en alsof er oogenblikkelijke behoefte bestond, zal geschieden.

„Wij onthouden ons, bij deze algemeene opmerking, opzettelijk van verdere bijzonderheden, onder anderen, of namelijk het gouvernement bij het doen eener nieuwe keuze tevens niet meer zal letten op de zulken, die regtstreeks instemmen met hetgeen van hoogerhand wordt verlangd, dan wel op de zulken, die meer gewoon zijn uit eigen oogen te zien en eigen proefondervindelijke begrippen vol te houden.

Finantien.

Nederland en Noord-Amerika. 1816 en 1836.

In April 1816 schreef de graaf VAN HOGENDORP, (*Bijdragen tot de huishouding van staat*, D. *I*, bl. 1—3:

„Eene officieele berekening, aan de Staten-Generaal ingeleverd, van 2 Oct. *1815*, brengt de geheele werkelijke schuld, op *f* 573,153,530 : 3 : 9, en de geheele uitgestelde schuld op *f* 1,146,307,061 : 7 : 2."

„Volgens den middenprijs op de beurs van Amsterdam, van dien zelfden dag, stond de wezenlijke waarde van die nominale schuld, aldus:

Werkelijke schuld	*f* 237,858,715 : — : —
Uitgestelde schuld	46,568,724 : 7 : —
Totaal	*f* 284,4[illegible] : 7 : —

„Bij dit totaal dienen nog te komen de Russische schuld, nominaal *vijf en twintig millioenen*, en de Austrio-Belgische schuld, nominaal omtrent *twee en dertig millioenen*, zoo dat de nationale schuld, in het geheel, een groote *drie honderd millioenen* bedragen kan. —

„De Noord-Amerikaansche schuld, volgens de laatste officieele opgave, is *honderd en twintig millioenen* Dollars, of *drie honderd millioenen* Hollandsch; en alzoo dezelve tot 6 pCt. doorgaans loopt, zal er van de nominale waarde niet veel af te trekken vallen. Deze schuld is door eene jonge natie, weinig met ons in bevolking verschillende, voor twee derden gemaakt in den laatsten oorlog. —

„Uit deze vergelijking mogen wij besluiten, dat de last voor ons lang niet ondragelijk is. —

„De jonge Amerikaansche schuld staat gelijk met onze oude schuld, en is juist daarom wezenlijk veel grooter. In onze oude oorlogen, is de oorzaak van onze schuld gelegen; bij de Noord-Amerikanen vloeit de schuld mede uit oorlogen voort. Doch zij bestaan sedert korten tijd, en hebben ons echter met de schuld reeds ingehaald. Ook hier is derhalve ruime aanleiding voor ons om moed te houden."

Sints dien tijd zijn wij, en inzonderheid de Minister van Financiën, voortdurend moed blijven houden, maar ook de schuld; want verminderd gelooven wij dezelve niet, misschien is zij integendeel wel wat toegenomen?

De Noord-Amerikaansche schuld daarentegen is geheel afbetaald, en, blijkens de afscheids-rede van den president aan het congres, van 6 Dec. 1836, (zie *The Times* van 2 Jan. 1837), bevond er zich in de schatkist een overschot van 41,728,959 Dollars (104 millioen Nederl. guldens), waarvan het meerendeel tusschen de verschillende Staten zou verdeeld worden.

De groote vraag in *Noord-Amerika* is derhalve thans, hoe best te zorgen, dat er geen overbodig geld in de schatkist vloeije: in *Nederland* heeft men daarentegen *die* verlegenheid vooreerst nog niet te duchten. Hoe toch alles zich opweegt! —

Verstolk van Soelen.

(Vervolg van No. 1.)

Nieuwe gelegenheid om zijne omzigtigheid en beleid, met standvastigheid en veerkracht gepaard, aan den dag te leggen, bood zich voor VERSTOLK aan, gedurende de hagchelijke omstandigheden, welke de bevrijding zijns vaderlands van het vreemde juk onmiddellijk voorafgingen. Hoe zeer hij ook, in den grond van zijn hart, zich over den keer van zaken mogt verheugen, en welke vaderlandsche gezindheden voor de herstelling van *Oud-Nederland* hij in 't geheim koesteren mogt, liet hij zich nogtans tot geene overijling vervoeren, maar zocht door een stelsel van verzoening en gematigdheid, hetwelk alle partijen te stade kwam, alsmede door krachtdadige maatregelen alle wanorde te verhoeden, welke met dergelijke overgangen gewoonlijk verzeld gaan, en bij den fieren vrijheidsgeest der Friezen van eenen dubbel gevaarlijken aard zouden geworden zijn. Daarbij was de zegepraal der geallieerden nog niet volkomen verzekerd, en eene wederkeering van NAPOLEONS krijgsgeluk behoorde ook, na den terugtogt der Franschen, in 1813, steeds tot de mogelijkheden, welke in 't oog moesten gehouden worden. Eerst na het aanrukken van de voorhoede der geallieerden verklaarde de prefekt zijne ambtelijke loopbaan voor gesloten; met geweer en pak tot den overwinnaar over te gaan, achtte hij zijner betrekking niet waardig, en wees derhalve alle uitnoodigingen ter voortzetting zijner ambtsbezigheden volstandig van de hand.

Dit gedrag, hetwelk door de generaals der geallieerden niet behoorlijk begrepen werd, berokkende hem derzelver misnoegen, ja zelfs tijdelijke gevangenschap, als een hardnekkig aanhanger van Frankrijk. Doch de voorspraak der Friezen, welke de zaak als hunne eigene beschouwden en eene deputatie uit hun midden naar het hoofdkwartier zonden, bevrijdde hem spoedig weder. Intusschen hadden Zuid- en Noord-Holland de smadelijke ketens afgeworpen en de oude roemrijke oranjevaan geplant. Van nu af was *'s Gravenhage* het hoofdkwartier van alle echte vaderlanders.

De souvereine vorst van het herstelde Nederland wist VERSTOLKS gedragingen en verdiensten even zeer als zijne talenten juist te waarderen; hij droeg hem twee, in de toenmalige omstandigheden gewigtige posten op; hij werd namelijk tot gezant aan het Russische hof bestemd, en voorloopig tot bestuurder van het afgestane en tot groothertogdom verhevene land van *Luxemburg*, mitsgaders van de op den regter oever van de Maas gelegene, zoo oude als nieuwe Belgische provincien benoemd. Ieder beseft de groote moeijelijkheden, welke aan dezen laatsten waren verbonden, en deels in de betrekking tot de veldheeren der bondgenooten, deels in de stemming der ingezetenen, deels in het besef der onzekerheid van de nieuwe zamenstelling gelegen waren. VERSTOLK wijdde zich met ijver en groote zelfopoffering toe aan de zaken van het bestuur dezer landen, en zag zich althans door de gevolgen in enkele takken beloond; meer te doen, belette de onstuimige en woelige tijd.

De tusschentijd der honderd dagen en de hernieuwde kampstrijd tusschen de bondgenooten en den wedergekeerden gebieder van Frankrijk, wiens hoofdtooneel de Nederlanden werden, vereischten eenen man van VERSTOLKS doorzigt en karakter, om aan den eisch der snel wisselende omstandigheden te voldoen, en de moeijelijke pligten in den onzekeren toestand naar behooren te vervullen. Het gevaar voor Neêrlands heerschappij, en voor VERSTOLKS gebied inzonderheid, was ook na den slag van *Waterloo* niet geheel geweken.

(Het vervolg hierna.)

Geschied- en Letterkundige Herinneringen, verzameld door Mr. G. W. VREEDE, Advocaat te *Gorinchem*. Tweede stukje. Te *Gorinchem*, bij W. VAN DER WAL. 1836. 91 bl. 8°.

Het onderhavige tweede stukje, hetwelk, even als het eerste, van groote belezenheid getuigt, loopt over de volgende onderwerpen: *Regt van petitie (doleantie) in het voormalige Friesland. — Uitzonderings-wetten. — Oordeel van* PHILIPPE DE COMINES *over de Engelsche Staats-regeling. — Engelsche Koningsgezinden. Valsche republikeinen. — Familie-Regeringen in de Republiek der Vereenigde Nederlanden. — Scherpregters.*

Sommige dier onderwerpen worden slechts even aangestipt; doch het voor vaderlandsche geschiedenis en staatkunde belangrijkste onderwerp, dat der *Familie-regeringen*, is op ruimer schaal behandeld en beslaat alleen de helft van het boekje. Deze door den ijverigen schrijver met veel vlijt bewerkte bijdrage strekt hoofdzakelijk tot wederlegging van het *Kort Vertooch van 't Recht van de Ridderschap, Edelen en Steden van Hollandt ende West-Vrieslandt, van 16 Julij en 16 October 1587*, waarbij de wettige staat dier landen, als bij staatkundige geloofs-belijdenis, geopend werd, en men den regeringsvorm der steden in dezer voege beschreef: „De steden hebben meestal een form van regeringe, te weten, een Collegie van *Raede* ofte *Vroetschappen*, geconstitueerd uytte van de notabelste luyden, midden van de gansche burgerye: deze syn in sommige steden van 40, in andere van 36, in andere van 32, 28, 24, ofte 20 persoonen, ende syn de

Collegiën van deselve soo oudt als de steden; ofte immers dat geen memorie en is van haere beginselen; — de persoonen *eens* verkooren synde, dienen *haer leven* ofte *Poorterschap lange geduyrende*; in plaatse van den genen die sterven, ofte haer Poorterschappen verlaeten, worden *by 't selve Collegie* tot haeren gelieven gekooren, andere persoonen uyt 't midden der burgeren, tot vervullinge van 't getal." Welke beschrijving door de Staten afgebroken wordt, met de verklaring: «Dit is in 't kort de waerachtige gelegentheyt van de regeeringe der steden van Hollandt ende Zeelandt."

Was die *gelegentheyt* wezenlijk de *waerachtige?* Neen, zegt de schrijver. «Geheel iets anders leerden der burgeren handvesten en privilegiën, bij de *Unie van Utrecht* uitdrukkelijk behouden." Deze bewering wordt met menigvuldige aanhalingen uit de geschiedkundige bronnen gestaafd; en met genoegen vindt men ook hier de bevestiging van het gevoelen, dat de bekrompene en zelfzuchtige stedelijke familie-regeringen, waaraan *Nederland* grootendeels zijnen morelen en, bij gevolg, materiëlen val te danken had, geenszins op regten maar op misbruiken steunden.

Gaarne hadden wij den schrijver de aangevoerde woorden van RENDORP nader zien toelichten. «Men schreeuwt" — zeide die Amsterdamsche Burgemeester, — «zeer tegen Familie-regeringen: — maar zou het beter gaan, als de verkiezingen door burgers geschiedden? Zijn de meeste der gemeene burgers, — en deze zouden zekerlijk het grootste getal in de verkiezingen uitmaken, — *in staat* om over de hoedanigheden, tot het bestuur der publieke zaken noodig, te oordeelen? Zouden diegene, die door hunne knipperijen de gemeente zouden belezen, of de gunstelingen dergenen, die zich als bestuurders van de menigte zouden opwerpen, tot de regering beter geschikt zijn, dan die er tegenwoordig door den invloed van Zijne Hoogheid of van hunne *nabestaanden* inkomen?" (*Memoriën*, I, 16). Dit is eene valsche voorstelling van het geschilpunt. Om de aristocratie, of, om beter te zeggen, de oligarchie te verminderen, was het volstrekt niet noodig eene ochlocratie in te voeren. Als men in eene stad van 200,000 zielen aan meer dan 40 personen stem geven wilde, begeerde men daarom nog niet, de gemeene burgers, kruijers en zakkedragers op de markt te doen stemmen! Hetgeen men inderdaad verlangde, en hetgeen ten allen tijde verlichte en welmeenende vaderlanders verlangen, is, stem te geven aan allen, die daartoe wezenlijk bevoegd zijn. En het zal, in waarheid, toch te *Amsterdam* wel nooit noodig geweest zijn, RENDORP, of VAN BERCKENHOFF te heeten, ten einde in staat te wezen om over de hoedanigheden, tot het besturen der publieke zaken noodig, te oordeelen? — Overigens hoore men gemelden heer RENDORP zelven, om na te gaan, in hoeverre die bevoorregte personen *in staat* waren tot het bekleeden hunner menigvuldige ambten. Men vindt zijne woorden aangehaald op bl. 30, 31.

Dikwerf, voorzeker, en droevig genoeg heeft de geschiedenis geleerd, dat beide uitersten, oligarchie en ochlocratie, — de regering van eenige weinige bevoorregten, en die van het gemeen, — heilloos zijn en verderfelijk, daar de eene den staat verpest, terwijl de andere dien verscheurt; maar daarom drongen onze voorvaders zoo herhaaldelijk op de afschaffing dier noodlottige voorregten aan, en op eene doelmatige gelijkstelling van de wezenlijke regten van allen. Het vaderland behoort nimmer, *kan op den duur nimmer* het goed van eenige weinigen zijn; allen moeten er, naar mate hunner deugd en kennis, geluk en invloed vinden; want, — om met een paar woorden van den schrijver te eindigen — «wat kan men van lauwe ingezetenen verwachten, die het welzijn van den staat niet gemeenschappelijk behartigen?

Waterhoogte te Arnhem.

Den 17 Jan. 3 El 4 Palm 7 Duim; gewassen 12 Duim; gevallen 0 D.
Den 18 Jan. 3 El 6 Palm 0 Duim; gewassen 12 Duim; gevallen 0 D.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.